

допомогу екологічним недержавним організаціям та посилення їх ролі у процесі прийняття управлінських рішень, щодо природокористування, удосконалення методів управління природоохоронними територіями, забезпечення збалансованого розвитку громадян. Екологічні волонтери України беруть участь у різних акціях (наприклад по посадці дерев), допомагають на природоохоронних територіях (прибирають сміття), беруть участь у громадському інспектуванні (займаються питаннями вирубки лісів, забудовами, забруднення води тощо). Волонтери також проводять зустрічі зі школярами для обговорення екологічних тем, займаються збором інформації, беруть участь у програмах Грінпіс та ін. Важливою складовою волонтерського руху є виховання агентів змін [2]. Брак лідерства у природоохоронні призводить до неможливості залучення громадськості до вирішення екологічних проблем та побудови екоцентричного громадянського суспільства. Отже, волонтерство є певним поглядом на життя, формування світогляду, що збагачений соціальним та культурним досвідом, набуття соціальних знань й умінь, добродійна допомога людям.

Література

1. Сайт WWF <https://www.worldwildlife.org/>
2. Екологічне волонтерство https://www.wiki.uk-ua.nina.az/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5_%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.html

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В СВІТЛІ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ НАТО

МАДАНИ М. М., СЛОБОДЯНЮК Н. В.

Одеський національний технологічний університет

madanikader50@gmail.com

Прагнення України стати членом Європейського Союзу та НАТО, що закріплено в її Конституції, відображено і у військовій сфері. Нещодавно Україна прийняла низку стандартів НАТО, зокрема стандарти, пов'язані із захистом навколишнього середовища.

Військовий вплив на навколишнє природне середовище можна визначити у вигляді двох складових:

1) вплив на довкілля під час здійснення повсякденної діяльності при підготовці військ;

2) вплив на довкілля під час ведення бойових дій.

Якщо під час здійснення повсякденної діяльності в Збройних силах України забезпечення екологічної безпеки в певній мірі виконується, то питання врахування впливу бойових дій на довкілля при плануванні військових операцій навіть не ставиться при їх підготовці.

На відміну від України в країнах, членах НАТО, розуміють, що військові дії за своєю суттю можуть бути руйнівними для здоров'я людини та навколишнього середовища. Коли мета операції – застосувати бойову силу для досягнення стратегічних цілей, вплив на навколишнє середовище буде неминучим. Однак навіть у бойових операціях високої інтенсивності слід враховувати охорону навколишнього середовища. Мета військового захисту навколишнього середовища – запобігти або пом'якшити несприятливі наслідки військової діяльності шляхом прийняття відповідної практики та процедур. Політика НАТО в галузі охорони довкілля відображена у головному документі MC 469/1 - NATO Military Principles and Policies for Environmental Protection і низці стандартів: STANAG 7141, STANAG 2582, STANAG 2583, STANAG 2510, STANAG 6500, STANAG 2594 [1-5]. Екологічні вимоги до правил ведення бойових дій для європейських підрозділів армії США – головної ударної сили НАТО – наведені у збірнику правил AR 200-100 – Environmental Quality.

Вказані документи регламентують не тільки заходи, спрямовані на збереження довкілля при проведенні військової діяльності, але і висувають ряд вимог до офіцерів, що повинні контролювати «екологічність» проведення цієї діяльності. Згідно STANAG 7141 [6] командири усіх рівнів повинні:

1. Демонструвати лідерство та обізнаність в питаннях захисту довкілля та сприяти екологічній обізнаності підлеглих.

2. Визначати та призначати чіткі обов'язки підлеглим та знаходити необхідні ресурси (фінансові, трудові та матеріальні) для виконання цілей захисту довкілля.

3. Обов'язково враховувати вплив на навколишнє середовище при прийнятті рішень, в тому числі і при плануванні бойових операцій.

4. Забезпечити дотримання, наскільки це можливо, у межах виконання місії, відповідних екологічних законів та угод на території приймаючої країни.

5. Здійснювати дбайливе використання всіх природних ресурсів, що знаходяться під їх контролем.

6. Покращувати стосунки з приймаючими країнами та сусідніми до військових частин громадами шляхом вирішення їх екологічних питань та підтримки відповідного рівня координації природоохоронної діяльності.

7. Інтегрувати концепцію запобігання забрудненню довкілля у всі військові дії шляхом сприяння повторному використанню ресурсів, переробці, заміщенню матеріалів та технологічних процесів на більш екологічні, покращенню ефективності роботи та навчання в плані збереження природних ресурсів.

Література

1. Спільна доктрина НАТО щодо охорони довкілля під час військових заходів НАТО : ДСТУ STANAG 7141:2019. [Чинний з 01.04.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 16 с.
2. Кращі практики та стандарти охорони довкілля для раціонального використання у військових базових таборах під час операцій НАТО : ДСТУ STANAG 2582:2019. [Чинний з 26.03.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 18 с.
3. Вимоги НАТО щодо ліквідації відходів від військової діяльності : ДСТУ STANAG 2510:2019. [Чинний з 01.04.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 14 с.
4. Ведення екологічного паспорта базових таборів під час операцій НАТО : ДСТУ STANAG 6500:2019. [Чинний з 01.04.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 16 с.
5. Кращі практики охорони довкілля для раціонального використання військових навчальних полігонів : ДСТУ STANAG 2594:2019. [Чинний з 01.04.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 16 с.
6. Спільна доктрина НАТО щодо охорони довкілля під час військових заходів НАТО : ДСТУ STANAG 7141:2019. [Чинний з 01.04.2019]. Київ: Держстандарт України, 2019. 16 с.